

Jako téma diplomové práce jsem zvolila rozhodování soudu o vypořádání společného jmění manželů. Společné jmění manželů je jedním ze základních majetkových institutů občanského práva. Rozhodování soudu o jeho vypořádání je pak jedním ze způsobů vypořádání společného jmění po jeho zániku. Společné jmění se nejčastěji vypořádává po smrti manžela a po rozvodu manželství. Jde o spojení jak hmotněprávní problematiky, tak procesněprávní.

Téma jsem si vybrala z toho důvodu, že dle mého názoru jde o problematiku zajímavou, zákonem nedostatečně upravenou a v praxi velice častou. Nepochybně vzniká mnoho praktických problémů při vypořádání společného jmění manželů a to především proto, že situace, za kterých dochází k vypořádání, jsou pro účastníky vypořádání obvykle velice psychicky náročné. Problematická je rovněž i neznalost právní úpravy, často pak i neochota právní normy respektovat.

Cílem mé práce bylo zaměřit se na problematické otázky vznikající při soudním vypořádání. Tyto vyplývají z nutnosti zohlednit chování manželů před skončením manželství a dále pak ze zájmů, které je nutno chránit. Zpočátku jsem narazila na problém velice stručné zákonné úpravy, ale nakonec se ukázalo, že společně s judikaturou je dostačující. Vzhledem ke vstupu tzv. nového občanského zákoníku v účinnost k 1. 1. 2014 jsem pak stručně shrnula změny, které přinese a vyjádřila se k použitelnosti rozhodnutí Nejvyššího soudu, vykládající aktuální úpravu, po této změně. V závěru jsem pak rozebrala kazuistický případ, který dokládá rozhodování soudu o vypořádání po zohlednění zásad vypořádání.

Práce se člení do pěti kapitol. Kapitola první je úvodem do problematiky, vysvětluje vznik a zánik společného jmění, možnosti jeho modifikace co do doby vzniku společného jmění manželů a jeho obsahu a pojednává o předmětu společného jmění, který rozvádí kapitola druhá. Kapitola druhá má čtyři podkapitoly, aktiva, pasiva, další majetkové hodnoty a postup při oceňování všech těchto hodnot.

Třetí kapitola je hlavní pro tuto práci. Člení se na několik podkapitol a částí. Nejprve se věnuje vypořádání dohodou a vypořádání na základě zákonné domněnky §150 odst. 4 Občanského zákoníku. Následně je pak podrobně rozpracována problematika vypořádání společného jmění manželů rozhodnutím soudu. Zde je pojednáno o obecných otázkách řízení, podmínkách vypořádání, postavení účastníků řízení. Dále jsou zde řešeny zásady vypořádání – rovný díl, zásluhy, přikázání věci jednomu z manželů. Věnuji se i vnosům a zápočtům, tedy vypořádání toho, co bylo ze společného jmění manželů vynaloženo na výlučný majetek jednoho z nich a naopak.

Čtvrtá kapitola se věnuje problematice společného jmění manželů v úpravě tzv. nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb. Upozorňuje na budoucí změny a konstatuje použitelnost stávající judikatury pro budoucnost.

Poslední, pátá kapitola rozebírá praktický příklad vypořádání společného jmění manželů. Jde o případ, jehož postup řešení již došel k Nejvyššímu soudu, který jej vrátil k rozhodnutí soudu I. stupně a na kterém je ukázáno, jak soud při vypořádání postupuje.